

ПРОБЛЕМИТЕ НА ДНЕСНИЯ ДЕН И ЕВРОАТЛАНТИЧЕСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ НА КОСОВО*

Хашим Тачи

Дами и господа,

Позволете ми на първо място да благодаря на Дипломатическия институт и на проф. Милан Миланов за поканата да говоря днес пред вас. Трябва също така да благодаря на българското правителство за неговата ангажираност към изграждането на мир и стабилност в Косово и региона.

Днес в центъра на разговорите за Косово стои неговият статут, а именно ново Косово като независима и суверенна държава. Няма съмнение, народът и институциите на Косово подкрепят и евроатлантическата интеграция в НАТО и Европейския съюз. Тези две цели са взаимосвързани.

Ние сме решени да продължим преговорите за статута на Косово под егидата на Марти Ахтисаари и Контактната група. Седем години след войната Косово отбелязва значим напредък. С помощта на ООН, ОССЕ, НАТО и други международни организации ние изградихме страната от нулата. В Косово са налице много положителни промени – имаме наша собствена правна система и парламент, развиваме системите на здравеопазването и образованието; вече четири пъти проведохме успешно местни и общи избори.

Интеграцията на несръбските общности е успешна. Това, за съжаление, не се случи с общностите в системата на Косово. Местните сръбски общности, въпреки проблемите със свободата на придвижване, все още търсят отговори в Белград, а не в Прищина. Техните политически партии се ръководят от Белград. Те не могат да взимат решения за бъдещето си, тъй като не са в състояние да надмогнат надеждата си, че миналото, когато малцинството управляваше мнозинството, ще се завърне.

---

* Публична лекция организирана от Дипломатическия институт и Българското дипломатическо общество – 16 октомври 2006 г.

От 1999 г. насам моят народ се радва на живот без тайна полиция и натиск. Хората вече не се страхуват да почукат на вратата и да посетят полицейските участъци, от които в миналото излизаха пребити и окървавени.

Ние не сме провинция на друга държава. Няма връщане назад.

Понякога чуваме твърдения, че нашата решимост да постигнем независимост е заплаха за региона, но аз съм напълно несъгласен с тях. Аз твърдя, че независимостта на Косово е ключ към стабилността на региона. Докато въпросът с Косово не бъде разрешен, не може да има сигурност. Тази сигурност ще донесе стабилност на региона. Тази сигурност ще подпомогне демократичните сили в Сърбия, в Черна гора и Македония, но най-вече, Косово няма да отбележи напредък без нея. Икономическото развитие е добър пример в подкрепа на тази теза.

Със сигурност Косово не може да преговаря със Световната банка и МВФ, защото официално ние не сме държава. И нещо по-важно – трудно е да сме място, привлекателно за инвестиции при положение, че статутът ни е неясен. Ние оставаме най-бедната страна в Европа. Търпението на хората се изчерпва. Трудната икономическа обстановка е пречка за постигнето на етническо помирение.

Както знаете, миналата година международната общност, подкрепена от Контактната група, стартира процес на определяне на статута на Косово под егидата на Специалния пратеник на ООН, президента Марти Ахтисаари. Ние приветствахме назначаването на Ахтисаари и водещите принципи на Контактната група, която се произнесе против завръщането към ситуацията от преди 1999 г. Тя изключи разделянето на Косово и обединението му с други страни. Ние сме съгласни с тези становища. Ние също така сме съгласни, че правата на малцинствата трябва да са напълно защитени; че историческите и религиозните паметници трябва да се запазят; че местното управление трябва да бъде близо до местните общности; че върховенството на закона трябва да надделее. На Косово е нужна международна помощ и присъствие.

Ние сме готови да гарантираме горепосоченото, но настояваме Косово да стане независима и суверенна държава, интегрирана в ЕС и НАТО. За тази цел ние сме обединени и организирани

в Преговорен екип за Косово – представителите и на коалицията, и на опозицията. Нашите предложения за децентрализация, защита на историческите и религиозните паметници, икономически теми и работа с общностите са на масата на преговорите.

Ние сме решени да създадем държава, която не е само на албанците, но на всички наши граждани (сърби, турци, бошняци, горани, египтяни и други). Косово трябва да е страна на всички косовари. Неучастието на косовските сърби в институциите на местното самоуправление прави невъзможно за нас да водим сериозен вътрешен диалог с тях по проблемите, които ги интересуват. Ние искаме да дадем възможно най-голямо самоуправление на сръбската общност – на местно равнище под формата на повече правомощия и като създадем по-голям брой общини. Така можем да бъдем сигурни, че ги интегрираме, а не ги сепарираме. В ново Косово ще бъдат създадени сериозни гаранции за утвърждаване, завръщане и защита на Косовските сърби.

Ние подходихме към преговорите за статута на Косово добронамерено. Ще продължим да бъдем конструктивни през цялото време. В допълнение, човешките права и правата на малцинствата ще залегнат в новата и модерна конституция на Косово – основно условие за напълно функционираща и обединена държава. Нямаме териториални претенции към никоя страна от региона в политическия спектър на Косово. Ние искаме единно Косово. Не искаме да се обединяваме с други държави. Това е, в което вярваме и е по-добре то да се случи по-скоро, а не по-късно.

Независимостта не е фантазия и мечта, тя е необходимост, която ще доведе до мир и стабилност в Косово и в региона. Това е най-добрият и единствен начин да съхраним нашите политически свободи за бъдещите поколения.

Ние искаме да носим отговорност за своите действия и сме готови да понесем вината за своите грешки, но не можем да позволим да бъдем управлявани от друг. Как можем ние – международната общност, албанци и сърби – да работим ефективно в страната, ако не знаем накъде отиваме. Това е неизпълнима задача. Когато тръгваш на път, трябва да знаеш къде искаш да стигнеш. Всяка програма се нуждае от цел.

С радост забелязвам, че политическият реализъм започва да взема връх в региона.

Дошло е времето волята на народа на Косово, в това число и на сърбите, да бъде зачетена. И така трябва да е и за в бъдеще. Едно светло бъдеще в нашия път към Европа. В противен случай аз се опасявам, че всички ще бъдем обречени на продължаващи политически конфликти и икономически застой.

Днес на Балканите има повече мир откогато и да било в тяхната история на конфликти. Това е така, защото в близкото минало международната общност, и ЕС в частност, насочи огромни политически, икономически и военни ресурси към региона. Това помогна да се угаси пожара на войната в нашия регион. Същевременно обаче в своите усилия международната общност разви една макрогледна точка за региона. Не, сега трябва да отидем отвъд макропогледа и да възприемем един по-неограничаващ микропоглед.

Интеграцията на Балканите в ЕС няма алтернатива. Географски и исторически Балканите са част от Европа, а на нас ни е необходима една Европа. Моята визия за бъдещето на Европа е един регион от независими държави, който се стреми към гражданска демокрация и чиито граждани имат индивидуални права.

В Косово мнозинството никога вече няма да бъде заплашено и хората ще се радват на демократично самоуправление и независимост. Сръбските граждани на Косово и другите малцинства трябва да имат възможност да се завърнат и да живеят свободно и в безопасност в Косово, а сръбските исторически и религиозни паметници ще бъдат съхранени.

Съседите на Косово трябва да повярват и да приемат Косово като фактор за стабилност на Балканите. САЩ и ЕС трябва да осъзнаят, че независимостта на Косово е и в техен интерес, защото Косово споделя западните мирни и демократични ценности.

Моята визия за Балканите е да бъдат избегнати национално обусловени решения и да се възприемат универсални, цивилизационни решения. На Европа не са й нужни повече черни дупки. Балканите трябва да останат само географски термин. В политически план те трябва да бъдат напълно европеизирани.

Постигането на тези цели няма да е лесно. Понякога ще е много трудно, но бъдещето няма да бъде по-тежко от миналото ни.

Убеден съм, че заедно ще успеем!

Благодаря Ви за вниманието!